

Omschrijving	Publiekssamenvatting Oude Lijn
Auteur	Briënne Soute
Meelezer	Richtje Scholtmeijer
Datum	8-5-2024

Verstedelijking langs de Oude Lijn

De Oude Lijn is de spoorlijn tussen Leiden en Dordrecht. De Rijksoverheid heeft met de Verstedelijkingssalliantie afgesproken dat tweederde van alle huizen die gebouwd gaan worden in Zuid-Holland langs de Oude Lijn worden gebouwd. Het gaat om 170.000 woningen en 85.000 arbeidsplaatsen. Deze woningen en arbeidsplaatsen moeten goed bereikbaar zijn. De wens is om de woningen goed bereikbaar te maken met het openbaar vervoer zodat minder mensen afhankelijk zijn van een auto. Het ov moet dus goed geregeld zijn.

Om te onderzoeken wat voor opties er zijn is er een MIRT-Verkenning gestart. Zo'n verkenning bestaat uit 4 fasen: start, analyse, beoordeling en besluitvorming. De startbeslissing Oude Lijn was het startschot voor deze verkenning, die uiteindelijk moet leiden tot maatregelen die de groei van de Zuidelijke Randstand mogelijk maken. Hierna duurt de hele MIRT-verkenning nog 2 à 3 jaar. Uiteindelijk worden vanaf 2030 de maatregelen uitgevoerd.

De MIRT-Verkenning Oude Lijn is onderdeel van het programma MoVe. In dit programma werken de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de provincie Zuid-Holland, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en de gemeenten samen aan een verbeterde economie en meer woningbouw en arbeidsplaatsen in de Zuidelijke Randstad. Ov speelt hierbij een belangrijke rol, en dus is de MIRT-Verkenning Oude Lijn gestart.

Opgaven en doelstelling

Om de Zuidelijke Randstad beter bereikbaar te maken, wordt gekeken naar meer sprinters, vier knooppunten en nieuwe stations. Dit is uitgewerkt in de MIRT-Verkenning als deelprojecten. De deelprojecten zijn de vier knooppunten: Leiden Centraal, Knooppunt Den Haag Laan van NOI, Knooppunt Schiedam Centrum en Knooppunt Dordrecht. Daarnaast is er een deelproject City Sprinter/Nieuwe stations dat onder ProRail valt. Het zesde deelproject is een gezamenlijk project over afstemming tussen de plannen rondom het spoor en de plannen rond woning- en kantoorbouw. Voor elk van deze knooppunten wordt onderzocht wat er nodig is om het OV uit te breiden en de woningen en werkplekken te kunnen bouwen.

In de Startbeslissing zijn voor ieder knooppunt al verschillende oplossingen uit een voorstudie meegenomen. Bij die oplossingen wordt rekening gehouden met de openbare ruimte en het station en duurzaamheid.

Eén van de mogelijke oplossingen bij het deelproject CitySprinter / Nieuwe Stations is het bouwen van vier nieuwe stations: Rijswijk Buiten, Schiedam Kethel, Rotterdam van Nelle en Dordrecht Leerpark. Een andere oplossing waarover nagedacht wordt is het vaker laten rijden van sprinters: maximaal 12 per uur. Voor dit deelproject wordt voor het nemen van de maatregelen, de projectbesluitprocedure uit de Omgevingswet gevolgd.

Voor het betalen van de maatregelen hebben het Rijk en regio €1.556 miljoen gereserveerd.

Participatieproces: meeweten, meedenken, meedoen, meebeslissen

De MIRT-Verkenning bestaat uit vier fasen: start, analyse, beoordeling en besluitvorming. De Startbeslissing is onderdeel van de startfase. Daarna neemt de MIRT-Verkenning nog ongeveer 2-3 jaar in beslag. Het uitvoeren van de daadwerkelijke maatregelen staat pas gepland vanaf 2030. Om

de voorgestelde maatregelen te beoordelen is er een zogenaamd beoordelingskader gemaakt. In dit kader kijken we bijvoorbeeld naar duurzaamheid.

Een belangrijk onderdeel van de MIRT-Verkenning is het betrekken van burgers, het zogenaamde participatieproces. Dit proces is vastgelegd in de Code Maatschappelijke Participatie bij MIRT-projecten. Belangrijke waarden in deze code zijn: transparantie, heldere en begrijpelijke taal, op tijd betrekken van burgers en duidelijkheid van de stappen die genomen worden. Om aan de Code te voldoen zijn er bijvoorbeeld nieuwsbrieven, informatiebijeenkomsten en een projectwebsite. In iedere fase van de Verkenning en tijdens verschillende fases van de projectbesluitprocedure, zal gelegenheid zijn tot inbreng via participatie.

Participatieplan ProRail

Als onderdeel van het participatieproces hebben de verschillende deelprojecten een participatieplan opgesteld. We bespreken het participatieplan van ProRail in meer detail.

In de fase van de MIRT-verkenning waar we nu in zitten, worden verschillende oplossingen onderzocht. Die oplossingen worden ook beoordeeld, maar dit zegt nog niks over de daadwerkelijke uitvoering van de plannen. Iedereen mag meedenken: van bewoners en reizigers tot ministeries. Belangrijk bij de participatie is namelijk om mensen al vroeg te betrekken en om het gesprek met ze aan te gaan. Iedereen wordt dus gevraagd om mee te denken over mogelijke oplossingen, de bewindspersonen nemen uiteindelijk de beslissingen.

Niveaus van participatie

In het participatieplan wordt uitgegaan van vier niveaus van participatie: meeweten, meedenken, meedoen en meebeslissen.

Er zijn vier participatierondes.

- De eerste participatieronde staat in het teken van geven van informatie. We presenteren de opgave, de aanpak en alles wat daarbij komt kijken, de al bedachte mogelijke oplossingen, hoe we beoordelen en de richtlijnen waaraan de plannen moeten voldoen.
- In de tweede participatieronde is het voor deelnemers mogelijk om actief mee te denken op een fysieke meedenksessie over wat belangrijk is in hun gebied en suggesties te doen voor mogelijke oplossingen. Deze oplossingen worden beoordeeld:
 - Past de mogelijke oplossing bij de verkenning;
 - Is de mogelijke oplossing technisch en financieel mogelijk;
 - Als de mogelijke oplossing wordt uitgevoerd, is dat dan binnen het grondgebied van de gemeenten aan de Oude Lijn?
- In de derde participatieronde kan dan op weer een fysiek meedenksessie gereageerd worden op de mogelijke oplossingen. Het is hierbij mogelijk om suggesties te doen voor aanpassingen. En kunnen de aandachtspunten van de omgeving hier helder worden
- Tot slot kijken we of burgers openstaan voor de oplossingen, we kijken of er draagvlak is.

De rondes zijn afwisselend op locatie of online.

Verder verloop participatietraject

In november 2023 organiseerde ProRail een startbijeenkomst voor gemeenten. Vanaf december 2023 is het niveau van meedoen van start gegaan: participatierondes. In april startten we met het kijken naar risico's, raakvlakken en meekoppelkansen plaats. Daarna komt er een inschatting van de kosten, rapportages en een concept-Notitie Kansrijke Oplossingen (waarin we de meest kansrijke mogelijke oplossingen noteren) in mei en juni.

Tegelijkertijd is in december 2023 de participatie met de brede omgeving, waaronder omwonenden, van start gegaan. Vanaf april 2024 leggen we de uitkomsten en aandachtspunten hiervan naast de mogelijke oplossingen. Vervolgens wordt na de zomer van 2024 gekeken of de burgers het voldoende eens zijn met de concept notitie Kansrijke Oplossingen, dus of er voldoende draagvlak is.

Communiceren over participatie

Om participatie zo goed mogelijk te laten verlopen, is heldere en eenduidige communicatie erg belangrijk. We moeten bijvoorbeeld communiceren over de voortgang en geïnteresseerden moeten uitgenodigd worden voor meedenksessies. ProRail maakt bijvoorbeeld gebruik van een website waar geïnformeerd wordt over de sessies. Daarnaast is er een digitale tool waarmee je de verschillende deelstudies op de Oude Lijn kan "zien".

Verkenning volgens de Omgevingswet

In mei 2024 wordt de Verkenning ook volgens de Omgevingswet gestart met de publicatie van een Kennisgeving Voornemen en een Kennisgeving Participatie. Iedereen kan mogelijke oplossingen voordragen voor de opgave om het tracé van de Oude Lijn (op het traject van Den Haag tot aan Dordrecht) klaar te maken voor het in stappen toevoegen van meer sprinters en 4 nieuwe stations ten behoeve van de verstedelijking. Naar verwachting wordt de verkenning in 2025 afgerond met het vaststellen van een voorkeursbeslissing voor het deelproject City Sprinter/Nieuwe Stations. In de voorkeursbeslissing wordt vastgelegd naar welke oplossing, of combinatie van mogelijke oplossingen, de voorkeur uitgaat. De voorkeursbeslissing wordt gevolgd door het vaststellen van een projectbesluit. Voor de nieuwe stations wordt eventueel een procedure via een gemeentelijk omgevingsplan gevolgd.